

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 02.03.2026 nr 8-1/1546-1/

Meie 10.03.2026 nr 5.2-2/6114-2

Eelnõu tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on esitatud arvamuse avaldamiseks karistusseadustiku ja ohvriabi seaduse muutmise eelnõu, millega võetakse Eesti õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu poolt 13.06.2024 vastu võetud direktiiv (EL) 2024/1712, millega muudetakse direktiivi 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset. SKA tutvus eelnõuga ja esitab selle kohta järgmise arvamuse.

1. Eelnõu §-ga 2 lisatakse ohvriabi seadusesse volitusnorm rakendusakti andmiseks. Eelnõule lisatud rakendusakti kavandi kohaselt soovitakse piiriüleseks kontaktasutuseks määrata SKA, kuid kontaktasutuse roll ja ülesanded ei ole rakendusakti pinnalt hetkel lõpuni arusaadavad. Näiteks jääb ebaselgeks, et mis osas koostööd tehakse ja mis eesmärgil. Samuti milline on piiriülese kontaktasutuse roll rahvusvahelise kaitse valdkonna vaates, arvestades, et rahvusvahelise kaitse menetlust ja selle korraldust reguleerib VRKS.
2. Seletuskirja punktis 7 (lk 17) on märgitud, et „muudatused võivad pikemas plaanis suurendada õiguskaitseasutuste töökoormust juhtumite lisandumisega, kuid /---/ ei ole põhjust eeldada inimkaubanduse kuritegude olulist kasvu.“. Teeme ettepaneku sarnaselt õiguskaitseasutuste töökoormusele välja tuua ka võimalik pikemaajaline mõju SKA töökoormusele. Seejuures võiks seletuskirjas välja tuua, millised mõjud kaasnevad SKA-sse ohvrite piiriülese suunamise kontaktasutuse loomisega. Siinkohal tuleks tähelepanu pöörata sellele, et SKA töökoormuse võimalik kasv ei pruugi tuleneda ainult ohvrite arvu suurenemisest. Suureneda võib ka nn kaudne töökoormus, mis on seotud näiteks sellega, et riikliku suunatismehhanismi rakendamisel muutuvad juhtumid paremini tuvastatavaks. Samuti võivad piiriülesed juhtumid jõuda senisest sagedamini menetlusse ning koostööprotsessid ja asutuste rollid muutuvad täpsemaks ja formaalsemaks. Lisaks laiendab eelnõu ärakasutamise vorme ning rõhutab digitaalset mõõdet. See võib tähendada, et SKA puutub senisest enam kokku keerukamate ja mitmekesisemate juhtumitega, mis omakorda võib eeldada tööpraktikate, teenuse korralduse ja nõustajate pädevuse ajakohastamist.
3. Eelnõus ei ole ette nähtud SKA-sse ohvrite piiriülese suunamise kontaktpunkti loomisega seotud kulusid. Seejuures ei ole arvestatud võimalusega, et tänane julgeolekuolukord võib piiriüleste juhtumite arvu suurendada. Leiame, et see võimalik mõju tuleks seletuskirjas välja tuua. Samuti tuleks selle ülesande täitmiseks kavandada lisavahendid nt uue perioodi rahastusmehhanismidesse, juhul kui juhtumite arv kasvab.
4. Eelnõule lisatud rakendusakti kavandi §-st 7 jääb ebaselgeks, keda või mida peetakse silmas varjupaigaasutuste all? Samuti ei selgu §-st 10 kelle ülesandeks jääb koolituste sisuline ettevalmistamine ja läbiviimine. Leiame, et koolituste rollijaotus ja ka rahastus

vajavad täpsustamist. Hetkel on eelnõu mõjude osas viidatud ühelt poolt asutuste olemasolevatele tegevustele ja rahastusele ning teiselt poolt kavandatavatele uue perioodi EL rahastusmehhanismidele. Siinkohal selgitame, et SKA baaseelarves on täna inimkaubanduse alasteks koolitusteks ette nähtud 8000 eurot aastas. Seetõttu on vajalik, et täiendavate koolituste kavandamisel nähtaks uue perioodi rahastusmehhanismidesse ette lisavahendid ka SKA ohvriabitöötajate koolitusteks või tagatakse, et ohvriabitöötajad on sihtrühmana hõlmatud JDM-i koordineeritud täiendkoolitustes. Eraldi soovime rõhutada ohvriabitöötajate vajadust digipädevuste suurendamiseks nii laiemalt kui ka inimkaubanduse kontekstis, eelkõige selles, kuidas toetada ohvreid veebis levivate materjalidega seotud juhtumites, aidata ohvreid ennast nendel juhtudel kaitsta, sh kahjulike materjalide veebist eemaldamise protsessis.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
peadirektor

Lisaadressaadid:
Sotsiaalministeerium

Andrus Jürgens
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kaire Tamm
53824249, Kaire.Tamm@sotsiaalkindlustusamet.ee

Liis Paloots
58706922, Liis.Paloots@sotsiaalkindlustusamet.ee